

ГРАД
ПИРОТ

CARINSKA SLUŽBA U FUNKCIJI REGIONALNOG RAZVOJA I PREKOGRANIČNE SARADNJE

Dr Đurica Nikolić*

Abstrakt: Problem regionalnih razlika u velikoj meri izražene je u Republici Srbiji, zato je vlada kreirala politiku kojom bi se smanjile regionalne razlike i doprinelo razvoju nerazvijenih regiona. Jugoistočna Srbije je najnerazvijeniji region u Srbiji i u cilju većeg ekonomskog i privrednog razvoja potrebno je u većoj meri da aplicira sa projektima koji će omogućiti bolji privredni rast, a ujedno u okviru prekogranične saradnje potrebno je sa oblastima iz susednih zemalja kao što su Bugarska i Makedonija da razvijaju infrastrukturne i druge projekte.

Nosioci regionalnog razvoja i prekogranične saradnje trebaju biti lokalne samouprave, koje treba aktivno da se uključe u dovodjenje stranih investitora i razvoj domaćeg preduzetništva. Lokalna samouprava može ponuditi potencijalnim investitorima povoljne uslove za početak njihovog rada, ali pre toga neophodno je razviti i odgovarajuću infrastrukturu. Često se dešava da Vlada Republike Srbije i lokalna samouprava dovode strane investitore koji su uvozno-izvozno orijentisani, a koji nisu dovoljno upućeni u carinske propise, postupke i procedure, što dovodi do povreda carinskih propisa i pokretanje carinskih prekršaja protiv firmi i odgovornih lica.

U cilju dovođenja u što većoj meri stranih investitora, kao i razvijanje domaćeg preduzetništva koje je uvozno-izvozno orijentisano, neophodna je saradnja lokalne samouprave sa carinarnicom koja posluje na njenoj teritoriji. Svi domaći i strani investitori potrebno je u saradnji sa lokalnom samoupravom da organizuju sastanke sa teritorijalno nadležnom carinarnicom kako bi se obavili razgovori u kome bi se investitori upoznali sa carinskim propisima, postupcima i procedurama. Na osnovu obavljenih razgovora sa nadležnom carinarnicom investitori će izabrati carinske postupke koji njima najviše odgovaraju, prema načinu proizvodnog procesa koji obavljaju. Carinska služba može u saradnji sa lokalnom samoupravom omogućiti stranim investitorima lakše poslovanje kroz upoznavanje investitora sa radom

* Carinarnica Niš, Srbija, dnikolic635@gmail.com

carinske službe, njenim potencijalima, tehničkim mogućnostima, ubrzanim carinskim procedurama, pojednostavljenim carinskim postupcima.

Lokalna samouprava i nadležna carinarnica potrebno je u okviru projekata prekogranične saradnje da daju inicijativu za otvaranje novih i proširenje postojećih graničnih prelaza, čime bi se omogućio brži protok robe, ljudi, kapitala i prevoznih sredstava.

Ključne reči: regionalni razvoj, prekogranična saradnja, carinska služba, lokalna samouprava, carinski postupci

1. UVOD

Danas u svetu postoje velike razlike u razvijenosti između pojedinih oblasti i regiona, zato postoji osnovna podela prema stepenu razvijenosti na razvijene i nerazvijene zemlje, na bogati sever i siromašni jug.

Razlike u razvijenosti regiona postoje ne samo kod nerazvijenih zemalja, već i kod ekonomski najrazvijenih zemalja, samo što je kod razvijenih zemalja razlika u razvijenosti između razvijenog i nerazvijenog područja znatno manja. U Evropi i samoj Evropskoj uniji postoje razlike u razvijenosti zemalja članica Evropske unije, tako da na jednoj strani su razvijene zemlje kao što su: Nemačka, Švedska, Holandija, Francuska, Belgija, Italija, a na drugoj strani su slabo ekonomski razvijene zemlje kao što su Rumunija, Bugarska, Mađarska, Hrvatska, Estonija, Letonija i druge.

Država kao pokretač mnogih aktivnosti potrebno je da "regionalnom politikom kao instrumentom podsticaja regionalnog razvoja utiče na smanjenje međuregionalnih i unutarregionalnih razlika"¹. U Republici Srbiji postoje regionalne razlike između razvijenog severa Republike Srbije, gde spadaju Beogra, AP Vojvodina i nerazvijenog juga i jugoistoka Srbije. Nerazvijena područja u Republici Srbiji u velikoj meri vezana su za oblasti koje se nalaze u blizini granice sa Republikom Bugarskom. Svaki region ima određene prednosti koje se mogu iskoristiti u smeru da se određeno područje ili region postepeno razvije. Pojedini regioni mogu razvijati ratarske kulture, drugi su pogodni za stočarstvo i turizam, pojedini regioni raspolažu ljudskim resursima, zato je potrebno da Republika Srbija utvrdi prioritete razvoja pojedinih regiona, kako bi se doprinelo ekonomskom i društvenom prosperitetu celokupne države.

Republika Srbija mora biti osnovni pokretač regionalnog razvoja, zato je potrebno sagledati svaki region ponaosob, jer „svaki region raspolaže raspoložive određene razvojnim potencijalima i kompetentnostima“². Država mora angažovati sve svoje državne organe i stručnjake koji rade u državnim institucijama kako bi pomogli regionalnom razvoju pojedinih

¹ Dašić, B., Jovović, D. (2012). Državna pomoć i „IPA“ programi Evropske unije u funkciji smanjenja regionalnih neravnomernosti Srbije. U: Stanković, Lj., Regionalni razvoj i demografski tokovi zemalja jugoistočne Evrope, (str.95-104). SaTCIP, Niš

² Grujić, D., Vojnović, B. (2012) Mesto i uloga države i lokalnih faktora u koncipiranju novog pristupa regionalnom razvoju. U: Stanković, Lj., Regionalni razvoj i demografski tokovi zemalja jugoistočne Evrope, (str.77-84). SaTCIP, Niš

Carinska služba u funkciji regionalnog razvoja i prekogranične saradnje

područja, a značajnu ulogu može imati carinska služba Republike Srbije naročito kod dovođenja novih inostranih investitora i osnivanja malih i srednjih preduzeća koja će biti uvozno-izvozno orijentisana.

2. Politika regionalnog razvoja Republike Srbije

Republika Srbija spada u red nerazvijenih zemalja, što uslovljava postojanje velikih razlika u razvijenosti između regiona, zato se dešava da pojedine teritorije ostaju bez stanovništva, a postojeći prirodni i drugi resursi ostaju neiskorišćeni. U današnje vreme dešava se da veliki broj ljudi odlazi iz ruralnih, seoskih oblasti, u gradove, što uslovljava veliku koncentraciju stanovništva u gradovima kao što su Beograd, Niš, Novi Sad, a sa druge strane pojedina nerazvijena područja ostaju bez stanovništva, što uslovljava i smanjenu privrednu aktivnost u tim područjima.

Država u cilju smanjenja regionalnih razlika morala je da preduzeme mere u stvaranju politike ravnomernog regionalnog razvoja, jer „regionalne razlike u Srbiji su među najvećima u Evropi”³, zato je pokrenula inicijativu za donošenje niza propisa kojima je trebalo regulisati oblast regionalnog razvoja.

U Ustavu Republike Srbije navedeno je da država se stara o ravnomernom i održivom regionalnom razvoju⁴, što ukazuje da je Republika Srbija uočila postojanje problema različitog regionalnog razvoja između regiona i da je njena obaveza da se preduzmu mere koje bi dovele do ravnomernog regionalnog razvoja.

Jedan od značajnih dokumenata koji je donela Republika Srbija je Zakon o regionalnom razvoju koji je izvršio podelu na regione, tako da ima pet regiona: Vovodina, Beogradski region, Šumadija i Zapadna Srbija, Južna i Istočna Srbija i Kosovo i Metohija.

Zakon o regionalnom razvoju ukazuje na način na koji se utvrđuje razvijenost regiona, kako i kako se razvrstavaju regioni i lokalne samouprave po razvijenosti. Država u cilju smanjenja regionalnih razlika može donositi nacionalni plan, strategiju razvoja regiona, programe finansiranja regionalnog razvoja određenih područja.

Značajni subjekti koji trebaju doprineti regionalnom razvoju su: Vlada, Ministarstvo za finansije i prostorno planiranje, AP Vojvodina, Beograd, lokalne samouprave, nacionalni savet i agencija za regionalni razvoj, regionalni razvojni savet i agencija⁵. Jednu od značajnih uloga u regionalnom razvoju ima Ministarstvo finansija, a carinska služba Republike Srbije se nalazi u sastavu Ministarstva finansija, to znači da svojim radom, angažovanjem, stručnošću i efikasnošću carinska služba može doprineti razvoju pojedinih regiona.

U Zakonu o regionalnom razvoju kao mere podsticaja navode se: podizanje regionalne konkurentnosti, pristup novim tehnologijama, razvoj pojedinih privrednih grana, razvoj infrastrukture, što sve podrazumeva dovođenje novih stranih investitora, osnivanje

³ Mijač, D., (2012), Decentralizacija, regionalizam I regionalni razvoj u Republici Srbiji, InTer Newsletter, br. 01/12, Beograd, (1-5)

⁴ čl. 94 Ustava Republike Srbije, Službeni glasnik Republike Srbije br. 98/2006

⁵ čl. 20 Zakona o regionalnom razvoju, Službeni glasnik Republike Srbije br. 51/2009,, 89/2015

novih domaćih privrednih subjekata koji su uglavnom uvozno-izvozno orijentisani, a sve to ukazuje na značaj carinske službe regionalnom razvoju u pogledu omogućavanja bržeg i efikasnijeg poslovanja privrednih subjekata.

Republika Srbija pored zakonskih propisa koji su vezani za ravnomeran razvoj donela je pojedina podzakonska akta kojima utvrđuje jedinstvenu listu razvijenosti regiona. Celokupno područje Republike Srbije deli se na dva regiona po razvijenosti i to:

- Razvijeni region (Beogradski region i Region Vojvodije)
- Nerazvijeni region (Region Šumadije i Zapadne Srbije, Region Južne i Istočne Srbije, Region Kosova i Metohije)⁶.

Prema Uredbi celokupno područje Republike Srbije, odnosno jedinice lokalne samouprave dele se prema stepenu razvijenosti na četiri grupe:

- razvijene lokalne samouprave čiji je stepen razvijenosti iznad republičkog proseka, gde ima 20 lokalnih samouprava (Beograd, Bor, Valjevo, Vrbas, Niš, Novi Sad, Stara Pazova i druge)
- drugu grupu čine lokalne samouprave koje imaju stepen razvijenosti od 80-100% republičkog proseka, gde ima 34 lokalne samouprave (Ada, Apatin, Bečej, Vranje, Pirot, Lapovo, majdanpek, Šabac, Čajetina, Kruševac, Kikinda i druge)
- treću grupu čini 47 lokalnih samouprava, čiji stepen razvijenosti je u rasponu od 60-80% republičkog proseka (Alibunar, Bogatić, Kovin, Ivanjica, Leskovac, Loznica, Negotin, Prokuplje, Paraćin, Čuprija, Šid i druge)
- četvrtu grupu čine 44 lokalne samouprave koje su izrazito nerazvijene, čiji stepen razvijenosti je ispod 60% republičkog proseka (Babušnica, Bela Palanka, Dimitrovgrad, Knjaževac, Kuršumljija, Preševo, Bosilegrad, Aleksinac, Vladičin Han, Gadzin Han, Surdulica, Trgovište i druge).

Prema Uredbi posebno su iskazana devastirana područja, odnosno lokalne samouprave koje su vrlo slabe u pogledu privrednih aktivnosti, gde spadaju Vladičin Han, Kuršumljija, Babušnica, bela Palanka, Bosilegrad, Žitorađa, Svrlijig, Surdulica, Trgovište i dr.

Ukoliko se posmatra podela lokalnih samouprava prema stepenu razvijenosti može se primetiti da najveći broj lokalnih samouprava koje se nalaze duž granice Republike Bugarske i Republike Srbije spadaju u grupu nerazvijenih i devastiranih lokalnih samouprava, kao što su negotin, Knjaževac, Bela Palanka, Bosilegrad, Vladičin Han, i Surdulica.

Vlada Republike Srbije, njeni državni organi, a među ostalima i carinska služba trebaju upravo kod ovih lokalnih samouprava pomoći svojim angažovanjem bržem ekonomskom i privrednom razvoju ovih područja.

⁶ čl. 2 Uredbe o utvrđivanju jedinstvene liste razvijenosti regiona i jedinica lokalne samouprave za 2014.g., Službeni glasnik Republike Srbije br. 104/2014

3. Carinska služba i regionalni razvoj

Određeni regioni ukoliko žele da se ekonomski i privredno razviju moraju prevashodno izgraditi odgovarajuću infrastrukturu, a nakon toga dovesti strane investitore koji će ulagati u izgradnju proizvodnih objekata. Dovođenje stranih investitora može svojim angažovanjem dovesti država, odnosno Vlada ili lokalna samouprava, a strani investitori koji ulažu u Republiku Srbiju imaju za cilj sticnje profita i plasiranje robe koju proizvedu kako na domaće tako i na inostrano tržište.

Strani investitori mogu biti angažovani na izgradnji infrastrukturnih objekata, kao što su izgradnja autoputeva, gasovoda, železničkih pruga i sl., a dobar deo inostranih firmi zainteresovan je za gradnju proizvodnih pogona u kojim će proizvoditi proizvode koji su namenjeni inostranom tržištu.

Inostrani investitori pre dolaska u Republiku Srbiju prikupljaju informacije o važećim carinskim i poreskim propisima, propisima u vezi akcize, interesuju se sa kojim zemljama Republika Srbija ima sklopljene sporazume o slobodnoj trgovini, ali često se dešava da ne dobiju sve potrebne informacije u celosti u vezi primene carinskih postupaka i procedura, nisu informisani o potrebnoj dokumentaciji da bi se obavili određeni carinski postupci, tako da pojedine inostrane firme zbog neinformisanosti, neznanja, nedovoljnog poznavanja carinskih postupaka i procedura vršili su tokom svog poslovanje lakše i teže povrede carinskih propisa. Inostrane firme koje su vršile povrede carinskih propisa su Progresiv iz Skoplja(Makedonija), Aktor iz Grčke, Leoni iz Nemačke, Messer iz Nemačke, HYČA iz Češke, ali carinski prekršaji koji su učinjeni nisu uticali na njihovo poslovanje.

U cilju prevazilaženja problema inostrani investitori koji dolaze da ulažu u određeni region potrebna je da se upoznajaju sa rukovodstvom carinarnice na čijem regionu rade, da pitaju sve šta ih interesuje u pogledu carinskih i drugih propisa, a koja su vezana za carinsku problematiku, da upoznaju rukovodstvo carinarnice sa kakvom vrstom proizvodnje će se baviti i sa kakvom vrstom uvožno-izvoznih poslova žele da se bave u okviru svoje delatnosti.

U želji da se prevaziđu problemi u primeni i sprovođenju carinskih postupaka i procedura od strane domaćih i stranih investitora, rukovodstvo nadležne carinarnice na čijoj teritoriji posluju investitori potrebno je u neposrednom razgovoru da ukaže na bitne stvari u poslovanju i primeni carinskih propisa, kao što je:

- kako mogu otvoriti javno ili privatno carinsko skladište, kako se vodi evidencija, kolika je potrebna bankarska garancija
- kako mogu koristiti pojednostavljene carinske procedure i postupke prilikom uvoza i izvoza robe, prilikom aktivnog oplemenjivanja, kako mogu dobiti pojednostavljene postupke za ovlašćenog primaoca i pošiljaoca robe
- kako mogu dobiti status ovlašćenog izvoznika
- kako se koriste postupci aktivnog oplemenjivanja, način na koji se vodi evidencija, prate normativi utroška, rešava pitake ostataka i otpada iz proizvodnje

Dr Đurica Nikolić

- kako se može privremeno uvesti uz potpuno ili delimično oslobođenje od plaćanja carine
- kako se može usmeno deklarirati na granici prilikom privremenog uvoza robe
- kako poslovati u slobodnoj zoni ukoliko ona postoji na teritoriji carinarnice
- kako obezbediti uverenje o poreklu robe prilikom izvoza robe u zemlje sa kojima Republika Srbija ima potpisane sporazume o slobodnoj trgovini.

Interes carinske službe i carinarnice pored redovne naplate uvoznih i drugih dažbina sastoji se u tome da sa domaćim i stranim proizvodnim i drugim preduzećima koja investiraju u Republiku Srbiju omoguće brz protok robe i prevoznih sredstava, da se stvara međusobno poverenje u radu i poslovanju, što sveukupno može doprineti većem inostranom ulaganju u Republiku Srbiju, kao i veće investiciono ulaganje domaćih privrednika.

Uvidom u spoljnotrgovinsku razmenu koja je iskazana u napre iskazanoj tabeli može se uočiti da Republika Srbija imala je najmanju spoljnotrgovinska razmena u 2015.g. i 2016.g. je sa Republikom Bugarskom, a jugoistočni deo Republike Srbije u velikoj meri graniči se sa Republikom Bugarskom. U toku 2016.g. ukupno učešće izvoza iz Republike Srbije u Republiku Bugarsku iznosilo je svega 2,88% u odnosu na celokupan izvoz Republike Srbije, a učešće uvoza iz Republike Bugarske u Republiku Srbiju iznosilo je samo 1,88% u odnosu na celokupan uvoz Republike Srbije.

Tabela 1. Spoljnotrgovinska razmena Republike Srbije sa susjednim državama u 2015 i 2016 godini u milionima dolara

	IZVOZ		UVOZ	
	2015	2016	2015	2016
BiH	1.172,10	1.239,70	428,70	449,50
Rumunija	745,60	851,50	517,30	553,40
Mađarska	356,80	506,20	866,90	887,00
Hrvatska	443,10	517,60	515,80	483,40
Makedonija	523,70	591,60	203,50	212,80
Bugarska	380,80	428,40	334,80	362,70

Izvor: Saopštenje Republičkog Zavoda za statistiku, br. 023 i 024/2017

Uvidom u spoljnotrgovinsku razmenu koja je iskazana u napre iskazanoj tabeli može se uočiti da Republika Srbija imala je najmanju spoljnotrgovinska razmena u 2015.g. i 2016.g. je sa Republikom Bugarskom, a jugoistočni deo Republike Srbije u velikoj meri graniči se sa Republikom Bugarskom. U toku 2016.g. ukupno učešće izvoza iz Republike

Carinska služba u funkciji regionalnog razvoja i prekogranične saradnje

Srbije u Republiku Bugarsku iznosilo je svega 2,88% u odnosu na celokupan izvoz Republike Srbije, a učešće uvoza iz Republike Bugarske u Republiku Srbiju iznosilo je samo 1,88% u odnosu na celokupan uvoz Republike Srbije.

Slaba spoljnotrgovinska razmena između Republike Srbije i Republike Bugarske dovodi do slabije privredne razvijenosti regiona kako sa jedne tako i sa druge strane granice. Regioni koji su znatno razvijeniji, kao što su AP Vojvodina i Region Beograda u velikoj meri imaju razvijenu spoljnotrgovinsku saradnju sa Hrvatskom, Mađarskom, Rumunijom, Bosnom i Hercegovinom. Razvijeni regioni raznim svojim aktivnostima i korišćenjem razvojnih projekata pokušavaju da u što većoj meri doprinesu razvoju regiona sa obe strane granice.

Neophodno je da se regioni koji se nalaze u blizini srpsko-bugarske granice što više povezuju, da carinska služba Republike Srbije aktivno se uključi kako bi pomogla privrednim subjektima da što više otvaraju proizvodne pogone koji će biti izvozno orijentisani, kako bi se doprinelo razvoju jugoistočnog regiona Republike Srbije.

4. Prekogranična saradnja

Osnovni cilj prekogranične saradnje je jačanje veza između susednih država sa željom da se:

- razvije preduzeništvo
- razvije infrastruktura, prošire saobraćajne i komunikacione veze
- zajedno koriste prirodni resursi
- povežu razvijena i nerazvijena područja.

Evropska unija preko svojih fondova finansira prekograničnu saradnju koja je u periodu „od 2007-2013. g. iznosila 5,6 milijardi evra“⁷. Prekogranična saradnja obavlja se sa zemljama članicama Evropske unije, kao i sa samim zemljama zapadnog Balkana. Kada se govori o saradnji zemalja članica Evropske unije sa potencijalnim kandidatima u finansiranju projekta regionalnog razvoja koriste se sredstva iz Evropskog fonda za regionalni razvoj (ERDF). Ukoliko se radi o projektima prekogranične saradnje između zemalja članica zapadnog Balkana, finansiranje se vrši iz IPA programa. Uredbom o korišćenju IPA sredstava propisano je kako se koriste finansijska sredstva za prekograničnu saradnju.

Osnovna želja je da se iz sredstava IPA programa razvijaju oblasti kao što su: javno zdravlje, turizam, preduzetništvo (naročito mala i srednja preduzeća), borba protiv organizovanog kriminala, obezbeđenje granica, malogranična trgovina i sl.

Prema podacima Kancelarije Vlade Srbije za evropske integracije „do 2020.g. biće dostupno više od 254 miliona evra za sprovođenje šest programa prekogranične saradnje

⁷ Regionalna agencija za prostorno planiranje, Opšti podaci o prekograničnoj saradnji, www.rapp.gov.rs, pristupljeno 14.01.2018.g.

i dva programa transnacionalne saradnje”⁸. Najviše sredstava za prekograničnu saradnju dobijaju područja Mađarske-Srbije i područja Srbije-Rumunije. AP Vojvodina sredstva iz programa prekogranične saradnje koristi za:

- otvaranje nove granične luke Segedin, čime se stvaraju uslovi za otvaranje granica Srbije prema rekama i doprinosi se jačanju konkurentnosti privrede, razvoju turizma i sl.
- otvaranje tri nova granična drumska prelaza prema Rumuniji, Nakovo, Vrbica i Jaša Tomić sa osnovnim ciljem da se omogući brži protok robe, prevoznih sredstava i putnika. Svi napred navedeni granični prelazi bili su pogranični prelazi koji će izgranjom infrastrukture postati međunarodni drumski prelazi
- otvaranje kanala Baja-Bezdan
- otvaranje tri nova drumska granična prelaza između Mađarske i Srbije u cilju bolje prekogranične saradnje, kvalitetnijeg i bržeg prometa ljudi, robe, usluga i prevoznih sredstava.

Najviše sredstava iz evropskih fondova za prekograničnu saradnju „opredeljeno je za pograničnu saradnju Rumunije-Srbije 74,9 miliona evra, Mađarsku-Srbiju 65,1 milion evra, Hrvatsku-Srbiju 34,2 miliona evra, Bugarsku-Srbiju 28,9 miliona evra “⁹. Znatno manja sredstva opredeljena su za pograničnu saradnju Republike Srbije sa Crnom Gorom i Bosnom i Hercegovinom.

Na osnovu napred izloženog može se uočiti da razvijeniji regioni u Republici Srbiji povlače više sredstava iz fondova Evropske unije u odnosu na nerazvijene regione, a razlog je verovatno što kod fondova apliciraju sa boljim programima.

5. Značaj carinske službe u pograničnoj saradnji

Republika Srbija graniči se sa četiri države koje su članice Evropske unije (Hrvatska, Mađarska, Rumunija, Bugarska) i sa tri države koje nisu članice Evropske unije (Crna Gora, Bosna i Hercegovina, Makedonija). Granica sa Bugarskom je jedna od najdužih granica koje Srbija ima sa susednim državama i iznosi 360 km, jedino je granica između Rumunije i Srbije duža.

Celom državnom granicom između Republike Srbije i Bugarske postoji pet drumskih graničnih prelaza: Mokranje, Vrška Čuka, Gradina, Ribarci i Strezimirovci i jedan železnički granični prelaz, a to je železnička stanica Dimitrovgrad.

⁸ Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji, Prekogranična saradnja država regiona uz podršku EU, <https://europa.rs>, pristupljeno 14.01.2018.g.

⁹ Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji, Prekogranična saradnja država regiona uz podršku EU, http://www.evropa.gov.rs/Evropa/PublicSite/CBC/NP_Default.aspx, pristupljeno 14.01.2018.g.

Carinska služba u funkciji regionalnog razvoja i prekogranične saradnje

Između Srbije i Bugarske ima vrlo malo graničnih prelaza, tako da jedan od osnovnih zadataka lokalne samouprave i nadležnih carinarnica koje rade na području prema Bugarskoje je da zajedno daju predloge i pokrenu inicijative za otvaranje novih graničnih prelaza. Neophodno je da sa leve i desne strane od međunarodnog graničnog prelaza Gradina otvore se dva nova drumska granična prelaza, koji bi doprineli rasterećenju drumskog saobraćaja na graničnom prelazu Gradina, a ujedno predstavljali bi alternativu za brži prelazak državne granice.

Carinarnica Niš u dogovoru sa Opštinom Knjaževac treba da pokrene inicijativu za otvaranje graničnog prelaza Kadibogaz koji bi doprineo razvoju regiona Knjaževca i Belogradčika (Bugarska), kao u pogledu privrednog razvoja, tako i u pogledu razvoja turizma.

Carinarnica Niš u dogovor sa privrednicima i lokalnom samoupravom iz Bosilegrada omogućila je da se uvozno-izvozno carinjenje robe vrši na samom graničnom prelazu. Uprava carina na predlog Carinarnice Niš odobrila je i sistematizovala nova radna mesta kako bi se vršilo carinjenje robe na samom graničnom prelazu Ribarci. Privrednici iz Bosilegrada koji su uvozili robu iz Bugarske ili izvozili robu u Bugarsku morali su ranije da carine robu u Leskovcu ili Vranju, koji su udaljeni oko sto kilometra od Bosilegrada, a sada uvozno-izvozno carinjenje obavljaju na graničnom prelazu Ribarci koje je udaljeno od Bosilegrada 8 km.

Carinska služba u saradnji sa drugim bezbedonosnim službama može doprineti borbi protiv organizovanog kriminala, sprečavanju nelegalnog uvoza i izvoza robe, poboljšanju bezbednosti na graničnim prelazima, što sve doprinosi sigurnosti da investitori ulažu u Republiku Srbiju.

Prekogranična saradnja podrazumeva saradnju lokalne samouprave sa carinskom službom koja se nalazi na njenoj teritoriji, sa osnovnim ciljem da se inostrani investitori i domaći preduzetnici koji ulažu na teritoriji lokalne samouprave, a uvozno-izvozno su orijentisani upoznaju sa carinskim postupcima i procedurama, kako bi uspešno obavljali svoje privredne aktivnosti i doprineli daljem razvoju preduzetništva.

Carinska služba može doprineti razvoju turizma u okviru prekogranične saradnje, tako što zajedno sa carinskom službom susedne zemlje utiče na uspostavljanje zajedničkih graničnih prelaza na kojima bi zajedno radile sve granične službe u okviru integrisanog upravljanja granicom, što bi doprinelo kvalitetnijem prolsku putnika i prevoznih sredstava.

6. Zaključak

Lokalna samouprava najviše je odgovorna za sprovođenje politike regionalnog razvoja svoga regiona. U nerazvijenim regionima lokalna samouprava mora biti aktivnija u razradi projekata koji su bitni za razvoj regiona, a ujedno potrebno je da preduzmu niz stimulativnih mera kako bi privukli strane i domaće investitore.

Jedan od važnih faktora razvoja određenog regiona predstavlja saradnja i koordinacija lokalne samouprave i carinske službe koja se nalazi na teritoriji lokalne samouprave. Nadležna carinarnica može svojim znanjem, iskustvom i stručnošću da pomogne stranim investitorima i domaćim preduzetnicima koji su uvozno-izvozno orijentisani u njihovom poslovanju. Rukovodstvo carinarnice u razgovoru sa investitorima,

upoznaje ih sa postojećim važećim carinskim postupcima i procedurama, ukazuje na prednosti i nedostatke pojedinih carinskih postupaka, a na investitorima je da odluče u skladu sa svojim poslovanjem i stručnom radnom snagom kakve će carinske postupke primeniti. Osnovna želja carinskih organa je da investitori obavljaju poslove u skladu sa carinskim propisima, a želja investitora je da se carinski postupci i procedure obavljaju brzo i efikasno.

Lokalne samouprave koje se nalaze u blizini državne granice potrebno je da maksimalno iskoriste blizinu granice, zato je neophodna saradnja lokalne samouprave sa lokalnom samoupravom susedne države, kao i saradnja lokalne samouprave sa teritorijalno nadležnom carinarnicom. Koordiniranim aktivnostima lokalne samouprave i nadležne carinarnice može se predlagati otvaranje novih graničnih prelaza koji bi predstavljali alternativu postojećim graničnim prelazima, proširenje postojećih graničnih prelaza, što bi sve omogućilo kvalitetniji prelaz državne granice, doprinelo bi razvoju malograničnog prometa.

Carinska služba svojim delovanjem i saradnjom sa investitorima i lokalnom samoupravom može u velikoj meri da doprinese razvoju pojedinih nerazvijenih regiona i može da doprinese boljoj prekograničnoj saradnji naročito u pogledu bržeg i lakšeg protoka robe, putnika i prevoznih sredstava, a da se pri tome ne ugrozi bezbednost i sigurnost određenog regiona ili zemlje.

LITERATURA

- Dašić, B., Jovović, D. (2012). Državna pomoć i „IPA” programi Evropske unije u funkciji smanjenja regionalnih neravnomernosti Srbije. U: Stanković, Lj., Regionalni razvoj i demografski tokovi zemalja jugoistočne Evrope, (str.95-104). SaTCIP, Niš
- Grujić, D., Vojnović, B. (2012) Mesto i uloga države i lokalnih faktora u koncipirawu novog pristupa regionalnom razvoju. U: Stanković, Lj., Regionalni razvoj i demografski tokovi zemalja jugoistočne Evrope, (str.77-84). SaTCIP, Niš
- Mijač, D., (2012), Decentralizacija, regionalizam I regionalni razvoj u Republici Srbiji, InTer Newsletter, br. 01/12, Beograd, (1-5)
- Uredbe o utvrđivanju jedinstvene liste razvijenosti regiona i jedinica lokalne samouprave za 2014.g., Službeni glasnik Republike Srbije br. 104/2014 Ustava Republike Srbije, Službeni glasnik Republike Srbije br. 98/2006
- Zakona o regionalnom razvoju, Službeni glasnik Republike Srbije br. 51/2009, 89/2015
- http://www.evropa.gov.rs/Evropa/PublicSite/CBC/NP_Default.aspx <https://europa.rs>
- www.rapp.gov.rs

CUSTOMS SERVICE IN THE FUNCTION OF REGIONAL DEVELOPMENT AND CROSS-BORDER COOPERATION

Abstract: *The problem of regional disparities largely expressed in the Republic of Serbia, so the government created a policy to reduce regional disparities and contribute to the development of underdeveloped regions. Southeast Serbia is the least developed region in Serbia and to greater*

economic and business development need to do more to apply with projects that will improve economic growth, but also in the context of cross-border cooperation is necessary to the areas from neighboring countries such as Bulgaria and Macedonia to develop infrastructure and other projects.

Holders of regional development and cross-border cooperation should be the local government, which should be actively involved in bringing foreign investors and the development of domestic entrepreneurship. Local governments can offer to potential investors favorable conditions for the start of their work, but before that it is necessary to develop the appropriate infrastructure. It often happens that the Government of the Republic of Serbia and local governments lead foreign investors who import-export oriented and which are not sufficiently familiar with customs regulations and procedures Procedure Code, which leads to violations of customs regulations and the launch of customs offenses against the companies and persons responsible.

In order to bring as much as possible foreign investors, as well as developing domestic entrepreneurship which is an import-export oriented, requires the cooperation of local government isa customs office operating on its territory. All domestic and foreign investors need in cooperation with local authorities to organize meetings with territorially competent customs office in order to conduct interviews in which investors would be familiar with customs regulations, practices and procedures. Based on the interviews with the competent customs investors will choose the customs procedures that best suits them, according to the way the production process they do.

Customs may, in cooperation with the local government may allow foreign investors easier business through introducing investors to the work of the customs service, its resources, technical capabilities, accelerating customs procedures, simplified customs procedures.

Local government and the competent customs office is necessary in the context of cross-border cooperation to provide the initiative for the creation of new and expansion of existing border crossings, which would enable faster flow of goods, people, capital and means of transport.

Key words: *regional development, cross-border cooperation, custom service, local government.*